

בש"פ 7186/17 - מדינה ישראל נגד מחמוד ג'אברין

בבית המשפט העליון

בש"פ 7186/17

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז
העוררת: מדינה ישראל

נגד

המשיב: מחמוד ג'אברין

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות
אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: כ"ו באלול התשע"ז (17.9.2017)

בשם העוררת: עו"ד מיכל רגב

בשם המשיב: עו"ד עאדל בוראת

החלטה

1. בפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 13.9.2017 (מ"ת 24672-08-17, השופט א' פורת).

2. נגד המשיב הוגש כתב אישום המתאר כי במהלך שלוש השנים שקדמו למעצרו ביום 17.7.2017 הביע התעניינות ותמיכה בפעילותו של ארגון המדינה האסלאמית, הידוע בכינוי המקוצר דאע"ש (להלן: הארגון או דאע"ש). בפרט, עקב המשיב אחרי פעילות הארגון בפייסבוק ובאתרי אינטרנט המזוהים עמו. בנוסף, נטען בכתב האישום כי המשיב נהג לשוחח עם אחרים ולנסות לשכנעם בצדקתו של הארגון, תוך שהוא מעביר להם פרסומים הנוגעים לפעילותו. עוד נטען

עמוד 1

כי המשיב חשב על האפשרות לבצע פיגוע התאבדות באזור קניון עזריאלי בתל אביב, אולם החליט שלא לבצע פעילות זו מחשש לפגיעה במשפחתו.

3. בהמשך לכך, על פי המתואר בכתב האישום, באמצע שנת 2017 או בסמוך לכך החליט המשיב לצאת לסוריה ולהצטרף לפעילות הארגון, בין כלוחם ובין כתומך לחימה. לשם כך, יצר קשר בפייסבוק עם אדם המכונה "אחמד טאהא" (להלן: טאהא), אשר פרסם בעמוד הפייסבוק שלו עדכונים על הארגון וכן קריאות להצטרף לשורותיו. במסגרת ההתכתבות בין השניים, שנמשכה עד כשבועיים לפני מעצרו של המשיב, עדכן המשיב את טאהא כי הוא מעוניין לצאת לסוריה וביקש לברר מהי הדרך לעשות כן. טאהא השיב כי לעת עתה יש מורכבות לעבור לסוריה דרך הגבול עם תורכיה, וכי עליו להמתין בסבלנות לקבלת הודעה בעניין. טאהא אף הציע למשיב לבצע בינתיים פיגוע באזור מגוריו, וטען כי אם יעשה כן "שכרו יהיה גבוה". כתב האישום ייחס למשיב עבירה של מגע עם סוכן חוץ, לפי סעיף 114 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים נגדו.

5. בהתאם להחלטתו של בית המשפט המחוזי, ביום 30.8.2017 הוגש תסקיר של שירות המבחן בעניינו של המשיב. עמדתו של שירות המבחן הייתה שאין לשחרר את המשיב ממעצר וזאת "בעיקר בשל מאפייני אישיותו ורמת הסיכון הגבוהה להישנות מקרים דומים מצדו". בפרט, שירות המבחן עמד על הזדהותו של המשיב עם הארגון ועל כך שהמעצר לא הרתיע את המשיב ואף לא גרם לו לבחינה ביקורתית של התנהגותו. שירות המבחן הוסיף כי הגם שהתרשם כי המפקחים שהוצעו הם רציניים ואחראיים אין ביכולתם להציב למשיב גבולות.

6. בהחלטתו מיום 13.9.2017 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב במתכונת של פיקוח אלקטרוני בבית דודתו, ג'מילה ג'בארין, באום אל פחם. בהחלטתו ציין בית המשפט המחוזי כי מעיון בחומר הראיות התרשם כי המשיב "ביקש לאמץ את הצדדים הפחות אלימים של ארגון דאע"ש ובעיקר את אורח החיים הדתי". גם השיח שקיים עם אחרים, ציין בית המשפט המחוזי, נסב בעיקר על אורח החיים המוסלמי מההיבט הדתי.

7. בנוסף, ציין בית המשפט המחוזי כי המשיב אמנם הודה בכך שהרהר בביצוע פיגוע לפני מספר שנים, אך גם כי חשש מהשלכות המעשה על משפחתו ולכן לא נקט כל פעולה, ואף לא פעולה תכנונית, על מנת להגשים יעד זה. בהתחשב בכך, וכן בעובדה שחלפו מאז מספר שנים, קבע בית המשפט המחוזי כי הדבר אינו מעיד על מסוכנות ממשית של המשיב. בסיכומו של דבר, בית המשפט המחוזי סבר כי נוכח העובדה שהמשיב נעדר עבר פלילי, וכן בהתחשב בכך שלא נקט כל פעילות ממשית על מנת להצטרף לארגון, ניתן להסתפק בעניינו במעצר באיזוק אלקטרוני.

8. נקבע אפוא כי המשיב יוכל לעבור ממעצר מאחורי סורג ובריח למעצר בפיקוח אלקטרוני בכפוף לתנאים הבאים: הפקדה של 10,000 שקל בקופת בית המשפט במזומן או בערבות בנקאית; חתימה על התחייבות עצמית על סך של 10,000 שקל; וכן התחייבות צד ג' של כל אחד משלושת המפקחים על סך של 10,000 שקל. בית המשפט המחוזי אף התיר למשיב שני "חלונות התאווורות" ביום, בתחומי אום אל פחם ובליווי אחד המפקחים; כמו כן הורה בית המשפט המחוזי על צו עיכוב יציאה מהארץ.

9. המדינה הגישה ערר על החלטה זו, וכן ביקשה כי היא תעוכב באופן זמני עד להחלטה בערר. ביום 14.9.2017 הוריתי בהסכמת בא-כוחו של המשיב על עיכוב ביצועה של החלטת בית המשפט המחוזי עד להחלטה אחרת שתינתן על ידי. הדיון בערר התקיים בפני ביום 17.9.2017.

10. לטענת המדינה, שגה בית המשפט המחוזי בכך שהורה לעצור את המשיב במתכונת של פיקוח אלקטרוני חרף המסוכנות הנלמדת מהעבירה עצמה, שאף מקימה חזקת מסוכנות סטטוטורית, ולמרות האמור בתסקיר שירות המבחן, אשר עמד בין היתר על כך שהמשיב הוזהר בעבר על-ידי השב"כ ביחס לקשר עם הארגון, וכן על כך שהמפקחים המוצעים יתקשו להציב לו גבולות. המדינה אף עמדה על כך שלפי חוק המעצרים נדרשים "טעמים מיוחדים" כדי להצדיק מעצר בפיקוח אלקטרוני בעבירות ביטחון.

11. המדינה הוסיפה וטענה כי מסוכנותו של המשיב מתעצמת נוכח המחויבות וההזדהות האידיאולוגית שהפגין המשיב ביחס לארגון. כמו כן, נטען כי ההבחנה בין תחומי הפעילות של דאע"ש היא מטושטשת. המדינה הצביעה עוד על כך שהמשיב לא היסס לעמוד בקשר עם אדם שהזדהה כלוחם בארגון. לבסוף, נטען כי בית המשפט המחוזי נתן משקל יתר לעברו הפלילי הנקי של המשיב.

12. לטענת המשיב דין הערר להידחות. בא-כוחו של המשיב הצביע על כך שבסופו של דבר יוחסה למשיב רק עבירה של מגע עם סוכן חוץ, להבדיל מעבירות אחרות המעידות על מעורבות של ממש בפעילותו של דאע"ש.

13. באשר לצד העובדתי טען בא-כוח המשיב כי כשבועיים לפני מעצרו חדל המשיב ביוזמתו מכל קשר עם איש הארגון, ולמעשה חסם אותו בפייסבוק. בא-כוח המשיב חזר והפנה להודעות של המערער המלמדות על הפן הדתי בקרבתו לדאע"ש (בהתייחס לביקורת שמתח על אי-שמירת מצוות האסלאם בעירו).

14. עוד הצביע בא-כוחו של המשיב על איכותם של המפקחים, שהם אנשים נורמטיביים.

15. בתשובתה, טענה בא-כוח המדינה כי יש לייחס משקל לכך שהקשר עם איש הארגון לא היה נקודתי, וכי ניתן להצביע על רצף בפעילותו של המשיב.

דיון והכרעה

16. לאחר ששקלתי את הדברים עמדתי היא כי דין הערר להתקבל.

17. אכן, המשיב לא הצטרף בסופו של דבר לפעילות בדאע"ש, ואף לא ביצע מעשים קונקרטיים של אלימות. אולם, העניין שהביע בפעילות ואופיים המתמשך של מעשיו, כל זאת לצד התבטאויות שמעידות על הזדהות רגשית עם הארגון, מעידים על מסוכנות שלפי התרשמותי אינה ניתנת לאיון בעת הזו (ראו: בש"פ 7886/15 מדינת ישראל נ' אבו סאלח, פסקה 26 (3.5.2015)) (להלן: עניין אבו סאלח). יש לזכור, בהקשר זה, כי המשיב אמנם לא יצא בסופו של דבר לסוריה, אולם לא מן הנמנע שהדבר לא יצא לפועל עקב הקשיים עליהם למד מטאהא. יש אף לזכור כי הגם שלא נטל חלק בפעולות הארגון, המשיב הפיץ מידע ועודד אחרים לנהוג באופן זה – התנהגות המבטאת מסוכנות אף היא (עניין

עמוד 3

18. אכן, עצם קיומה של מסוכנות, אף כשמדובר בעבירות ביטחוניות, אינה מאיינת את בחינתה של חלופת מעצר מתאימה או מעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו: בש"פ 641/16 עינאש נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (2.2.2016) (להלן: עניין עינאש); עניין אבו סאלח, בפסקה 37). יחד עם זאת, אני סבורה כי אופי פעילותו של דאע"ש, כפי שכבר צוין בפסיקתו של בית משפט זה, מחייב להתייחס במלוא החומרה גם לפעילות שבהקשרים אחרים יכולה להיחשב לבעלת משמעות פחותה, כדוגמת חשיפה לתכנים אינטרנטיים (ראו והשוו: עניין עינאש, בפסקה 21; בש"פ 3379/16 בן נביל אחמד נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (2.5.2016)). בהקשר זה אציין גם כי ההבחנה בין הזדהות עם הארגון מההיבט הדתי ומההיבט הצבאי מעוררת קשיים כאשר מובאת בחשבון השקפת העולם שהוא מייצג.

19. מסקנה זו מתעצמת ביתר שאת נוכח המלצתו השלילית של שירות המבחן, שהתרשם כי המשיב מזדהה באופן עמוק עם הארגון, וכי המעצר לא היווה גורם מרתיע בעבורו. שיקולים אלה הובילו להערכה כי הסבירות להישנות מקרים דומים לאלו המיוחסים למשיב בכתב האישום הינה גבוהה. שירות המבחן העריך אמנם כי המפקחים שהוצעו אחראים ורתומים, אך יחד עם זאת סבר כי יתקשו להתמודד עם מאפייני האישיות המורכבים של המשיב, ומשכך לא יוכלו להציב בפניו גבולות ולהפחית את רמת הסיכון. כפי שכבר צוין בפסיקתו של בית משפט זה, איכותם של המפקחים, בעומדה לבדה, אינה יכולה לשמש בסיס לשחרור לחלופת מעצר (ראו למשל: עניין אבו סאלח, בפסקה 30; בש"פ 3416/17 דה גוזמן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.5.2017)). הדברים נאמרים בקל וחומר נוכח הערכתו של שירות המבחן כי המפקחים, אחראיים ככל שיהיו, יתקשו להציב למשיב גבולות. כידוע, בית משפט זה יטה שלא להתעלם מהמלצה שלילית של שירות המבחן, אלא מנימוקים מבוססים וכבדי משקל, שאיני סבורה, כאמור, שמתקיימים במקרה דנן (ראו למשל: בש"פ 5804/15 אבו אלקיעאן נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (6.9.2015)).

20. סוף דבר: הערר מתקבל. אני מורה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים.

ניתנה היום, כ"ח באלול התשע"ז (19.9.2017).

שׁוֹפֵט